

Asia: Ympäristövaikutusten arviointiohjelma, Endomines Oy:n Eteläisen kultalinjan kaivoshanke (Ilomantsi) (LVV-U/23590/2026)

Lupa- ja valvontavirasto
kirjaamo@lvv.fi

Lausunto

1 Johdanto

Endomines Oy on suomalainen kaivos- ja malminetsintäyhtiö, jonka painopisteenä on kulta. Endomines suunnittelee uusien malmiesiintymien ottamista tuotantoon Eteläisellä kultalinjalla n. 20 km Pampalon kaivosalueen eteläpuolella. Kokonaislouhintamäärä on n. 46 miljoonaa tonnia malmia ja 86 milj. tonnia sivukiveä. Kaivosten toiminta-aika on n. 13–20 vuotta.

2 Lausunto

Pyydettyä lausuntonaan Luonnonvarakeskus esittää seuraavan.

Lausunnossaan Luke keskittyy Metsästyslaissa (28.6.1993/615) 5 § (13.7.2018/555) lueteltuihin riistalajeihin.

Hankealueelle on tehty kanalintujen soidinpaikkaselvitykset ja pesimälinnustoselvityksiä 2024 ja 2025. Alue on laajentunut merkittävästi tehtyjen selvitysten jälkeen, joten laajennusalueelle tehdään selvitykset 2026 aikana.

On hyvä, että kartoituksia on tehty kahtena peräkkäisenä vuonna varsinkin, kun luontoselvityksessä kerrotaan, että Eteläisen Kultalinjan alueelle tehdyssä soidinselvityksessä oli haasteita lumiolosuhteiden vuoksi.

Laajennusosan osalta Luke huomauttaa, että kanalinnuilla on voimakkaat vuosien väliset vaihtelut kannansuuruudessa, joten laskentojen toteuttaminen vain yhtenä vuonna saattaa antaa väärän kuvan alueen merkityksestä lisääntymisympäristönä. Yhden vuoden aineisto on altis satunnaisvaihtelulle, kuten sääolosuhteet. Tulevassa selostuksessa tehtävien tulosten tulkinnessa ja johtopäätöksissä on syytä olla varovainen.

Luke huomauttaa, että luontoselvityksissä ei tulisi jättää kartoittamatta tavanomaisia metsäkohteita, jotta kokonaiskuva alueen linnustosta, kuten metsäkanalinnuista, ei jäisi erityiskohteiden varaan. Hankealueelta saattaa jäädä tällöin laajoja alueita kartoittamatta. Soidinselvitysten tulokset ovat tärkeitä ja ne tulisi ottaa huomioon hankkeen jatkosuunnittelussa.

YVA-ohjelmassa todetaan, että alueella esiintyy kaikkia neljää suurpetolajia, mutta alue ei todennäköisesti ole merkittävä osa revieriä millekään näistä lajeista. Tätä arviota ei millään tavalla perustella ohjelmassa. Tämä olisi kuitenkin keskeistä, kun tiedetään, että kyseisten lajien osalta keskeisten alueiden paikantaminen voi olla hyvin haastavaa.

Hankealue sijoittuu Kelsimän susisreviirille. Hankealueen tarkkaa kokoa ei ainakaan selkeästi tuoda ohjelmassa esille, mutta karttatarkastelun perusteella hanke on laaja ja sijoittuu kokonaisuudessaan reviirille. Hankealueilta on luontoselvitysten yhteydessä havaittu mm. karhun ja ilveksen jäljet.

Hankealueen läheisyyteen sijoittuu Koitajoen Natura-alue 1,2 km, jolla on mm. linnustoperusteita. Lisäksi hankkeella saattaa olla myös erilaisia vesistövaikutuksia. Vaikutukset läheisiin suojelualueisiin ja vesistövaikutukset tulee arvioida huolellisesti vaikutustenarviointia tehdessä.

3 Lausunnon tiivistelmä

Laajennuksen osalta Luke huomauttaa, että kanalinnuilla on voimakkaat vuosien väliset vaihtelut kannansuuruudessa, joten laskentojen toteuttaminen vain yhtenä vuonna saattaa antaa väärän kuvan alueen merkityksestä lisääntymisympäristönä. Yhden vuoden aineisto on altis satunnaisvaihtelulle. Tulevassa selostuksessa tehtävien tulosten tulkinnassa ja johtopäätöksissä on syytä olla varovainen. Soidinselvitysten tulokset ovat tärkeitä ja ne tulisi ottaa huomioon hankkeen jatkosuunnittelussa. Hankealue sijoittuu vähäisen ihmishäiriön alueelle. Siten vaikutusten arvioinnissa olisi syytä huolellisemmin selvittää alueen merkitystä aluetta käyttäville suurpedoille. Hankkeen tulevissa vaiheissa myös vesistövaikutusten arviointi ja vaikutukset läheisiin suojelualueisiin ovat keskeisiä.

Sirpa Thessler

Johtaja

Hyväksytty Luken prosessinhallintajärjestelmässä 19.03.2026 klo 13:57:48.

Lausunnon valmistelija(t):
Saara Kattainen

Liitteet:

Tiedoksi: